ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
http://edu.bas.bg

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **„Идентичност и културна памет на диаспорични трансгранични общности в България и Румъния“**
Лектор: доц. д-р Йелис Еролова, ИЕФЕМ – БАН
Телефон: 0885565302
Ел. поща: yelis.erolova@iefem.bas.bg
Хорариум: 30 часа

Анотация:

Лекционният курс има за цел да запознае докторантите с ключови изследвания за диаспорите, идентичността и културната памет. Обект на сравнителен анализ са различни по тип диспорични (диаспорни) общности в пограничните райони на Североизточна България и Югоизточна Румъния: кримските татари (военно-политическа бежанска), ромите (транснационална) и русите старообредци (религиозна бежанска). Проследява се как под влияние на знанието за миналото, взаимоотношенията с приемащата държава и представите за реалната или въображаема родина, те формират различни модели на идентичност (етническа/етнонационална, религиозна и сегментирана). Акцент е поставен върху ролята на колективната културна памет като устойчив механизъм за съхранение или трансформация на идентичността в чужда етнокултурна среда. Процесите на реконструкция на идентичността са разгледни през концептите за „граничността“ на общностите, намиращи се „нито тук, нито там“ (Turner, 1979; Bhabha, 1994), и „културната хибридност“ (García Canclini, 1995), като се отчита специфичният статут на разглежданите групи/малцинства в двете държави.

Тематично съдържание на курса:

Модул 1: Теоретични и методологически рамки. Концептуализация на понятията диаспора, трансграничност, идентичност, културна памет;
Модул 2: Методология на сравнителното етноложко изследване. Предизвикателства на теренното проучване в позната и непозната среда;
Модул 3: Исторически контекст на формирането на диаспори. Държавата като архитект на идентичности;
Модул 4: Културна памет, принадлежност и групова устойчивост;
Модул 5: Конструиране на хибридни идентичности. Измерения и маркери.

Форми на обучение и оценяване:

Формата на преподаване е лекционна (присъствена и дистанционна). Обучението се предлага на български и английски език.

Форма на оценяване: писмена разработка.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

1. Теоретични компетентности и знания: ще бъде задълбочена теоретичната подготовка за диаспоричните общности, идентичността и процесите на идентификация, и културната

памет, като паралелно ще бъдат надградени познанията за специфичните малцинствени политики в България и Румъния.

2. Методологически и изследователски умения: ще бъдат придобити методологически умения за самостоятелно провеждане на теренни и сравнителни проучвания чрез качествени методи за събиране на данни (дълбочинни интервюта, фокус групи, включено наблюдение) в мултикултурна и трансгранична среда
3. Развитие на експертни умения: ще бъдат развити умения за идентифициране и дефиниране на специфичните потребности и предизвикателства (социални, институционални и културни) при запазването на идентичността на диаспоричните, етнически и религиозни, погранични общности, както и способности за прилагане на интердисциплинарни подходи в сферите на междукултурните взаимодействия, социалната интеграция и като цяло в областта на малцинствените политики.

Литература:

Анастасова, Ек. (1998) Старообредците в България – мит, история идентичност. София: Академично издателство “Проф. Мари Дринов”.

Антонов, Ст. (2004) *Татарите в България.* Добрич: Наврез.

Еролова, Й. (2010) *Добруджа – граници и идентичности*. София: Парадигма.

Иванов, А. (2001) Старообрядчество: секты, толки, согласия. В: *Культура русских старообрядцев в национальном и международном контексте.* Вып. 3, Бухарест: Критерион, с. 175-199.

Кирилэ, Ф. (2001) Старообрядчество, старообрядцы, староверы, липовани. В: *Культура русских старообрядцев в национальном и международном контексте. Вып*. 3, Бухарест: Критерион, с. 213-243.

Куртиев, Р. (1995) Этнический термин “татар” и этнос “крымские татары”. В: Николаенко, Н. (ред.). *Сквозь века: народы Крыма*. Вып.1 Симферополь, Академия гуманитарных наук.

Кючуков, Хр. (1991) Турските цигани в Североизточна България. В: Русанов, В. (съст.). *Аспекти на етнокултурната ситуация в България*. София, с. 124-127.

Марушиакова, Е., В. Попов (1993) *Циганите в България.* София: “Клуб’90”.

Михайлова-Мръвкарова, М. (1999) Етнокултурни процеси у кримските татари от Севроизточна България. В: Г. Лозанова и Л. Миков (ред.) (Сб.) *Ислям и култура*. Изследвания. т. 4, София: МЦИМКВ, с. 444-460.

Попов, В. (1992) Преферирано етническо самосъзнание при циганите в България. В: Русанов, В. (съст.) *Аспекти на етнокултурната ситуация в България и на Балканите. София*, с. 86-99.

Попов, В. (1991) Циганите в България и тяхното етническо самосъзнание. В: Русанов, В. (съст.). *Аспекти на етнокултурната ситуация в България*, София, с. 118-124.

Пригарин, А. (2006) Отражение процессов формирования в исторической памяти группы русских старообрядцев на Дунае. В: *Гуманитарная Мысль Юга России*, № 1, 94-116.

Пригарин, А. (2004) Русские старообрядцы в Болгарии: Новые материалы по истории потомков некрасовцев и липован Добруджы. В: *Старообрядчество, история, культура, совре-менность*, Вып. 10, Москва, с. 29-34.

Смит, А. (2000) *Националната идентичност*. София: Кралица Маб.

Achim, V. (2004) *The Roma in Romanian History.* CEU Press. Budapest-New York.

Allworth, Ed. (ed.). (1998) *Tatars of the Crimea. Their Struggle for Survival*. Duke University Press.

Anthias, F. (1998) Evaluating `Diaspora': Beyond Ethnicity? *Sociology*, *32*(3): 557-580.
Assmann, A. (2016) *Shadows of Trauma: Memory and the Politics of Postwar Identity*. New York: Fordham University Press
Assmann, J. (2012) *Cultural Memory and Early Civilization: Writing, Remembrance, and Political Imagination*. Cambridge University Press.
Aydın, F. T. (2021) *Émigré, exile, diaspora, and transnational movements of the Crimean Tatars: Preserving the eternal flame of Crimea* (Vol. 3). Palgrave Macmillan.
Bamberg, M., Demuth, C., Watzlawik, M. (eds.) (2021). *The Cambridge Handbook of Identity*. Cambridge University Press.
Bhabha, H. K. (1994 *The location of culture*. Routledge.
Bhandari, N. B. (2021) Diaspora and Cultural Identity: A Conceptual Review. *Journal of Political Science*, *21*, 100–108. https://doi.org/10.3126/jps.v21i0.35268
Brubaker, R., F. Cooper (2000) Beyond "Identity". *Theory and Society* 29 (1): 1–47.
Clifford, J. (1994) Diasporas. *Current Anthropology*, 9: 302–338.
Cohen, R. (2008) *Global Diasporas: An Introduction*. London: Routledge.
Cojoc, M. (2007) National Minorities in Dobroudja During the First Stage of Communism (1947-1965). A Case of Study: the Greeks, the Turks and the Tartars. In: Ţighiliu, I., M. Cojoc (coord.) *Dobrudja: A Cross-Cultural Pool. A Multi-Ethnic Space*. Targovişte: Editura Cetatea de Scaun, pp. 167-198.
De León, J. (2015) *The Land of Open Graves: Living and Dying on the Migrant Trail*. University of California Press.
Donnan, H. & Wilson, T. M. (1999) *Borders: Frontiers of Identity, Nation and State*. Oxford & New York: Berg.
Erolova, Y. (2008) Boundaries and identities: The Crimean Tatars in Dobrudzha. In: Marushiakova, El. (ed.) *Dynamics of National Identity and Transnational Identities in the Process of European Integration*. Cambridge Scholars Publishing, pp. 449-467.
García Canclini, N. (1995) *Hybrid Cultures: Strategies for Entering and Leaving Modernity*. University of Minnesota Press.
Halbwachs, M. (1992) *On Collective Memory*. Edited and translated by Lewis A. Coser. Chicago: The University of Chicago Press.
Hall, S. (1994) Cultural Identity and Diaspora. In: Williams, P., L. Chrisman (eds.) *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory*. Harvester Wheatsheaf, pp. 222-237.
Heyl, B. S. (2001) Ethnographic Interviewing. In: Atkinson, P., A. Coffey, S. Delamont, J. Lofland, & L. Lofland (eds.) *Handbook of Ethnography*. SAGE Publications, pp. 368-383.
Iyall Smith, K. E., Leavy, P. (eds.) (2008). *Hybrid Identities*. Leiden: Brill. https://doi.org/10.1163/ej.9789004170391.i-411
Kimber, L. R. et al. (2023) *International Organizations and Research Methods: An Introduction,* University of Michigan Press.
Kirimli, H. (2008) Emigrations from the Crimea to the Ottoman Empire during the Crimean War. *Middle Eastern Studies*, 44(5):751–773. https://doi.org/10.1080/00263200802315778
Kullberg, A. (2004) The Crimean Tatars. In: Tanner, Ar. (ed.) *The Forgotten Minorities of Eastern Europe*. Helsinki: East-West Books, pp. 13-58.
Kurkina, A. (2016) Constructing Borderland Identities in Romania and Bulgaria: the Case of Interwar Dobruja (1912-1939). *Tabula,* (14): 127 –142. https://doi.org/10.32728/tab.14.2016.08
Marienstras, R. (1989) On the Notion of Diasporas. In: Chailand, G. (ed.) *Minority People in the Age of Nation States*. London: Pluto Press.

Marushiakova, E., V. Popov (2005) The Roma – a Nation without a State? Historical Background and Contemporary Tendencies. In: Burszta, W., Kamusella, T., Wojciechowski, S. (eds.) *Nationalismus Across the Globe: An overview of the nationalism of state-endowed and stateless nations*, Poznan: School of Humanities and Journalism, pp. 433-455.

Marushiakova, E., V. Popov (2004) Segmentation vs Consolidation: The example of four Gypsy Groups in CIS. *Romani Studies*, 17(2):145–191.

Neuberger, B. (2001) National Self-Determination: A Theoretical Discussion. *Nationalities Papers*, 29(1): 391–418.

Oprisan, A., G. Grigore (2001) The Muslim Gypsies in Romania. *ISIM Newsletter*,1: 32.

Rex, J. (2002) Communities, Diasporas and Multiculturalism. *Migration. A European Journal of International Migration and Ethnic Relations.* Special Issue Globalisation and Diaspora. 33/34/35: 51–68.

Safran, W. (1991) Diasporas in Modern Societies. *Diasporas,* 1: 83–99.

Serban, St. (ed.). *Transborder Identities. The Romanian-speaking Population in Bulgaria.* Bucuresti: Paideia.

Sheffer, G. (2002) Defining Ethno-National Diasporas. *Migration. A European Journal of International Migration and Ethnic Relations. Special Issue Globalisation and Diaspora*. 33/34/35: 66–92.

Turner, V. (1979) Betwixt and Between: The Liminal Period in Rites de Passage. In: Lessa, W. A., E. Z. Vogt (eds.) *Reader in comparative religion: An anthropological approach* Harper Collins, pp. 46-55.

Vertovec, S. (2009) *Transnationalism*. London: Routledge.

Williams, B. (2001) *The Crimean Tatars: The Diaspora Experience and the Forging of Nation*. Brill, Leiden and Boston.

Допълнителна информация:

Лекционният курс е насочен към докторанти по етнология, история, социология, културология, психология, педагогика и други области на хуманитарни и обществените науки.